

Danmarks rapportering af bevaringsstatus for naturtyper og arter til EU jf. Habitatdirektivets Artikel 17

Notat fra DCE - Nationalt Center for Miljø og Energi

Dato: 28. juni 2013

Hanne Bach & Jesper Fredshavn

DCE - Nationalt Center for Miljø og Energi

Antal sider: 4

Faglig kommentering:
Bettina Nygaard
Kvalitetssikring, centret:
Susanne Boutrup

**AARHUS
UNIVERSITET**

DCE - NATIONALT CENTER FOR MILJØ OG ENERGI

Tel.: +45 8715 0000
E-mail: dce@au.dk
<http://dce.au.dk>

Indhold

Opgavefordelingen mellem DCE og Miljøministeriet	3
Vurdering af bevaringsstatus if. Habitatdirektivet	3
Overvågning af naturtyper og arter	3
Artikel 17-rapporteringen	4
Referencer	4

Opgavefordelingen mellem DCE og Miljøministeriet

Danmark skal hvert 6. år rapportere bevaringsstatus for naturtyper og arter omfattet af Habitatdirektivet jf. direktivets Artikel 17. Ved den seneste rapportering i 2007 var rapporteringen fortrinsvis baseret på ekspertvurderinger og ufuldstændige dataserier. Rapporteringen i 2013 er for en stor del baseret på overvågningsdata fra perioden 2004-2011, og for enkelte naturtyper og arter er vurderingen af bevaringsstatus baseret på ekspertvurdering.

Ifølge aftalen mellem Miljøministeriet og DCE er "DCE national datakoordinator og bidrager med data og fagligt grundlag for Miljøministeriets udarbejdelse af Artikel 17-afrapportering hvert 6. år". Naturstyrelsen under Miljøministeriet er administrativ myndighed og ansvarlig for den nationale rapportering til EU. Det er Naturstyrelsens ansvar at tolke direktivteksterne.

DCE bidrager med faglig ekspertise på området, og DCE's tilknyttede fagdatacentre udarbejder forslag til relevante overvågningsprogrammer, udpeger egnede indikatorer, udarbejder tekniske anvisninger for dataindsamlingen og analyserer overvågningsdata. DCE rapporterer resultatet af analyserne af de indsamlede data i videnskabelige rapporter, der danner grundlag for Danmarks artikel 17-rapportering til EU-Kommissionen.

Vurdering af bevaringsstatus if. Habitatdirektivet

Der er 58 danske habitatnaturtyper fordelt på lysåbne, skov-, vandløb, sø- og marine typer. Og der er 82 danske habitatarter på Habitatdirektivets Bilag 2 og 4. Danmark har to biogeografiske regioner, atlantisk og kontinental, hvor skillelinjen går midt ned gennem Jylland. Naturtypernes areal, udbredelsesområde, struktur/funktion og fremtidige udvikling vurderes inden for de to biogeografiske regioner, og hvert af de fire forhold vurderes gunstig (grøn), moderat ugunstig (gul), stærkt ugunstig (rød) eller ukendt (grå). De fire vurderinger samles i en af EU fastlagt formel til naturtypens samlede bevaringsstatus, der angives med de samme fire farver. Tilsvarende vurderes arternes udbredelsesområde, bestandsstørrelse, levestedernes tilstand og fremtidige udvikling, og der udarbejdes en samlet vurdering af artens bevaringsstatus inden for hver af de to biogeografiske regioner. Det er op til landene selv at beslutte hvilke metoder og indikatorer, de vil benytte for at vurdere status af arealer og struktur/funktion, men i guidelines for Artikel 17-rapporteringen har EU-Kommissionen angivet de struktur- og funktionsindikatorer, der bør tages i betragtning.

Overvågning af naturtyper og arter

I det nationale overvågningsprogram NOVANA har Miljøministeriet på basis af faglig rådgivning fra DCE besluttet hvilke overvågningsindikatorer, der benyttes for de enkelte naturtyper og arter. For naturtypernes vedkommende er der for hver naturtype tilfældigt udvalgt 10-300 stationer spredt ud over hele landet med hver 10 prøvefelter, der besøges én gang hvert 3. år eller for skovenes vedkommende én gang hvert 6. år. Et prøvefelt består af en central ramme på 0,5 x 0,5 m, hvor alle plantearter registreres. I et cirkulært felt med 5 m radius registres en række strukturer, fx vegetationshøjde, og supplerende plantearter og træer, og der tages jord-, vand- og planteprøver til laboratorieanalyser. I skovfelterne registreres yderligere træarter i en større cirkel med 15 m radius. Overvågningen af Habitatdirektivets arter foregår på en række lokaliteter i og uden for deres udbredelsesområde, hvor arten eftersøges og en række centrale levestedsoplysninger registreres. DCE udgiver hvert år en videnskabelig rapport med resultatet af årets overvåg-

ning, og i de to seneste år er der givet et samlet overblik over perioden 2004-2011 som en del af grundlaget for Artikel 17-rapporteringen (Fredshavn m.fl. 2011, Nielsen m.fl. 2012 og Søgaard m.fl. 2013). Dette samlede overblik er leveret på et fagligt, dokumenteret og databaseret grundlag, og det gør status for naturtypernes og arternes tilstand og giver en faglig baseret vurdering af udviklingen.

Artikel 17-rapporteringen

Det kan imidlertid ikke direkte aflæses af de rapporterede tilstande, om de lever op til Habitatdirektivets krav til gunstig bevaringsstatus. DCE har foreslået et multikriteriesystem, der kan 'oversætte' overvågningsdata til en status for struktur og funktion på et entydigt og databaseret grundlag. For hver naturtype udvælges overvågningsindikatorer og dermed overvågningsdata, som anvendes til vurderingen; der tildeles kriterieværdier for, hvornår indikatoren helt sikkert er i en gunstig tilstand (skærpet kriterium), og en tilsvarende kriterieværdi for, hvornår indikatoren helt sikkert er i en ugunstig tilstand (lempet kriterium). Intervallet mellem de to kriterieværdier afspejler usikkerheden i kriterieværdierne.

Vurderingen af struktur og funktion for hver naturtype er beregnet ud fra antallet af prøvelfelter, der opfylder kriterierne for alle indikatorer (efter "one out all out" princippet). Naturtypens struktur og funktion vurderes således som:

- Gunstig (FV), hvis mere end 75 % af prøvelfelterne opfylder det lempede kriterium og mere end 50 % opfylder det skærpede kriterium,
- Moderat ugunstig (U1), hvis mere end 50 % af prøvelfelterne opfylder det lempede kriterium eller mere end 25 % opfylder det skærpede kriterium
- Stærkt ugunstig (U2), hvis mindre end 50 % af prøvelfelterne opfylder det lempede kriterium og mindre end 25 % opfylder det skærpede kriterium.

DCE har leveret en database til Naturstyrelsen med data for arealer, udbredelsesområder og resultatet af multikriteriemetoden og ekspertvurderingerne som det faglige input til artikel 17-rapporteringen. Det er så op til Naturstyrelsen at benytte dette faglige input og tilføje oplysninger om forvaltningstiltag, den forventede fremtidige udvikling og sluttelig foretage den endelige vurdering af bevaringsstatus på Danmarks vegne, inden Naturstyrelsen sender databasen til EU-Kommissionen.

Referencer

Fredshavn, J.R., Ejrnæs, R., Damgaard, C., Nielsen, K.E. & Nygaard, B. 2011. Terrestriske habitatnaturtyper 2004-2010. NOVANA. Aarhus Universitet, DCE - Nationalt Center for Miljø og Energi, 168 s. - Videnskabelig rapport fra DCE - Nationalt Center for Miljø og Energi nr. 7.

Nielsen, K.E., Damgaard, C., Nygaard, B., Bladt, J., Ejrnæs, R. & Bruus, M. 2012. Terrestriske naturtyper 2011 - udvikling og areal. NOVANA. Aarhus Universitet, DCE - Nationalt Center for Miljø og Energi, 118 s. - Videnskabelig rapport fra DCE - Nationalt Center for Miljø og Energi nr. 35.

Søgaard, B., Wind, P., Elmeros, M., Bladt, J., Mikkelsen, P., Wiberg-Larsen, P., Johansson, L.S., Jørgensen, A.G., Sveegaard, S. & Teilmann, J. 2013. Overvågning af arter 2004-2011. NOVANA. Aarhus Universitet, DCE - Nationalt Center for Miljø og Energi, 240 s. - Videnskabelig rapport fra DCE - Nationalt Center for Miljø og Energi nr. 50.